

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 256. — ŠTEV. 256.

NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 31, 1923. — SREDA, 31. OKTOBRA, 1923.

VOLUME XXXI. — LETNIK XXXI.

NEMŠKI INDUSTRIJALCI SE POGAJAJO

Nemški veleindustrialec Stinnes se je začel pogajati s predsednikom medzavezniške kontrolne komisije Franzenom. — Francija zaenkrat še ne bo plačala davka na premog. — Nova nota berlinski vladi. — Člani kontrolne komisije bodo dobili večjo plačo.

Duesseldorf, Nemčija, 30. oktobra. — Danes dopoldne je dospel sem Hugo Stinnes v spremstvu drugih nemških veleindustrijalcev.

Takoj zatem se je začel pogajati s predsednikom medzavezniške rudniške in tovarniške kontrolne komisije, Franzenom.

Konferenca je sicer tajna, toda splošno prevladuje mnenje, da hočejo industrijalci znova obnoviti pogodbo gede pošiljanja reparacij.

Industrijalci bodo začeli takoj pošiljati v Francijo premog in druge produkte, kakorhitro se bo vlada obvezala, da bo začela zanje plačevati po prvem aprilu.

Pariz, Francija, 30. oktobra. — Danes so poslaniški sklenili poslati Nemčiji posebno noto, v kateri zahtevajo obnove medzavezniške vojaške kontrole v Nemčiji.

Plače vseh članov kontrolne komisije bodo zvišane, ker so življenjski stroški v Nemčiji strahovito narasli.

Francija pravi, da bo šele tedaj plačala davek na premog, ko bo začela berlinska vlada pošiljati nove založbe v francoske ozemlje.

Berlin, Nemčija, 30. oktobra. — Berlinska vlada je objavila danes dokaze, da so večinoma vsi separatistični voditelji ljudje s temno preteklostjo. Skoro vsi so bili že zaprti zastran zločinov oziroma pregreškov.

PARNIK LEVIATHAN JE STAL V EVROPI SAMO 26 UR.

Southampton, Anglija, 29. oktobra. — Ameriški transatlantski parnik Leviathan je odplul nazaj proti New Yorku 26 ur potem, ko je pristal v tem pristanišču. Na njegovi povratni vožnji se je nahajalo na ogromnem parniku 1140 imigrantov, ki so na poti v Ameriko. Parnik je odplul v taki nagli vsled tega, da pride pravočasno v ameriške vode, dokler ni izžepa na novembarska kvota.

Tekom teh 26 ur, kar je bil parnik v pristanišču, je parniško osebje izvršilo delo, ki nima primere v zgodovini navihte. Na parniku je delalo tokom teh 26 ur nepreputno 1500 ljudi, ki so razložili v tem kratkem času 342 ton tovara, 936 ton vode, 4317 vreč pošte in 682 potniških kečev. Na krov pa so vzeli za povratno vožnjo 4493 ton olja, 3211 sveže vode, 82 ton zalog in 4062 kosov potniške prtljage. Tekom 24 ur je bilo opranih, posušenih in zlikanih 4300 prtov, servijetov, brisač in drugega platnega blaga.

Leviathan ima na krovu 125 potnikov prvega razreda, 483 potnikov drugega in 1140 potnikov tretjega razreda.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVLJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

se potom naše banke izvršujejo zanesljivo, hitro in po nizkih cenah:
Vse, kar se bilo naše cenovne sledi: Jugoslavija:
Raspoljita na sednje polte in izplačuje "Kr. poštni čekovni urad" in "Jadranska banka" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je naša hitro izplačila najugodnejša.

1000 Din.	\$12.70
2000 Din.	\$25.20
5000 Din.	\$62.50

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 1000 dinarjev računamo posebej po 10 centov za poštnino in druge stroške.

Italija in zasedene ozemlje:
Raspoljita na sednje polte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu, Opotju in Sredra.

200 lir	\$10.10
300 lir	\$14.85
500 lir	\$24.25
1000 lir	\$47.50

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 1000 lir računamo posebej po 10 centov za poštnino in druge stroške.

Na poltjaliva, ki prvočajo znesek pet tisoč dinarjev ali po dvatisoč lir dovoljujejo po možnosti in posebej posred.

Vrednost dinarjev in liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in napreduje; in tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vneprej. Računamo po ceni omega dne, ko nam dospel poslati denar v roko.

Glede izplačil v ameriških dolarjih glejte posredni oglas v tem listu.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
22 Cortlandt Street New York, N. Y.
Glavno ustanovništvo: Jadranska Banka.

STRESEMANN IN MOREL

Slika nam predstavlja nemškega državnega kancelerja dr. Stresemanna, ki se pogovarja z Eduardom Morelom (na desni) delavskim poslancom angl. parlamenta. Morel zahteva, naj Francija čimprej mogoče plača svoj dolg Združenim državam, kajti denarja ima brez dvoma dovolj, ker z njim zalaga vso malo entento.

ZDRUŽENE DRŽAVE NAJ NOVE IZKOPNINE V POMAGAJO EVROPI EGIPTU IN ITALIJI

Bivši angleški ministrski predsednik Lloyd George je rekel, da je dolžnost Združenih držav pomagati Evropi

Philadelphia, Pa., 30. oktobra. Bivši angleški ministrski predsednik David Lloyd George je danes dospel na višek svojih zahtev.

Zahteval je namreč, naj pomaga Amerika izveči Evropo iz strašnih razmer.

Govoril je na banketu, ki so mu ga priredili tukajšnji državljani.

Takoj v začetku svojega govora je začel apelirati na ameriško pomoč. Poudarjal je, da mora Amerika pomagati bodisi z ljudmi ali z denarjem ali pa z obojim.

— To je vaša dolžnost! — je vzkliknil. — To je vaša sveta dolžnost naprtn človečanstvu. Verjamem, da nimate posebne volje vmešavati se v evropske zadeve. S pomočjo, ki ste nam jo nudili, ste ušli najhujšemu. Ne smete pa misliti, da je že vse končano. Vse javno mnenje je zastrupljeno z ljubosumnostjo, sovražstvom, plemenskimi predsodki. Posledica tega je, da se vsak trenutek lahko kaj usodnega pripti.

Pomagali ste nam iz velikega ognja, toda pozabili ste, da še vedno tli pod površino.

— Vprašujete me, kakaj naj bi se vmešali v evropske zadeve? To morate storiti zategadelj, ker ste ljudje Ker ste ustvarjeni po božji podobi ta tako kot so vaši evropski bratje Rotim vas in prusim, pomagajte Evropi, predno se znova uname!

PORTUGALSKA VLADA DOMILA ZAUPNICO.

Lizbona, Portugalsko, 30. okt. Poslanska zbornica je danes s 43 glasovi izrekla zaupnico novi vladi. Proti zaupnici je bilo oddanih 42 glasov. Po glasovanju se je ministrski predsednik tri ure posvetoval s predsednikom republike Teixeira Gomezem.

Kot vse kaže, bodo na Portugalskem kmalu zavladale redne razmere.

ŽIVLJENSKI STANDARD EVROPSKIH DELAVCEV

Celi obstoj evropskih delavcev je ogrožen, ko se širijo bolezni ter pojema produkcija. — Javni dolgovi so poskočili neizmerno izza konca vojne.

Poroča John F. Sinclair.

Jedro problema lahko orišemo z enim samim vprašanjem: — Ali bo moglo 480.000.000 prebivalcev Evrope ostati skupaj dosti dolgo, da se vrnejo k zdravju in prosperiteti?

Danes je težje, dosti težje, za povprečnega človeka živeti v Evropi kot pa je bilo tokom preteklega leta. Tekom preteklega leta pa je bilo težje živeti kot eno leto prej. Standard življenja pa ne prestopa. Povprečni človek, ki trdo dela ter je marljiv, vidi, kako postaja industrijalni stroj vedno manj produktiven in na ta način je ogrožen njegov goli obstoj. Problem golega življenja je postal najbolj važna zadeva vsakega evropskega človeka, vendar pa spoznava, kot v Ameriki, da se je nekaj zgodilo. Ne ve pa, kaj se je zgodilo in zakaj.

Potovanje skozi šestnajst evropskih dežel bo prepričalo tudi najbolj površnega opazovalca, da je nekaj bistveno ali radikalno napakega. Produkcija peša vedno bolj in bolj. Valuta ali vrednost denarja je pod ničlo. Vladni izdatki presegajo prejske iz davkov v treh četrtinah evropskih dežel. Denar je izgubil svojo vrednost. V nobenem delu Evrope ni varno. Bolezni se širijo. Nezaposlenost je velika. — celo večja v deželah s takozvanim zdravim denarjem kot pa v drugih. Militarizem raste. Mednarodni nesporazumi prete z novimi in še bolj strašnimi vojnama. Ljudje so izgubili ves pogum. V svojem srcu in jedru so zdravi, a ne morejo vsega tega razumeti.

Leta 1816 je znašal javni dolg evropskih dežel skupno nekoliko osem tisoč milijonov dolarjev. Leta 1913, eno leto pred izbruhom vojne, je narasel ta dolg na osem in dvajset tisoč milijonov. Tekom te dobe sedem in devetdeset let, so stale vojne, izvojevane v Evropi, nekoliko osemnajst tisoč milijonov dolarjev. Pet in devetdeset odstotkov skupnega dolga tekom tega stoletja je vsled tega nesporazumna posledica vojne.

Stroški zadnje svetovne vojne so znašali dvesto tisoč milijonov dolarjev, torej šestkrat toliko kot so znašali stroški vseh v prejšnjih 120 letih. Celi svet je izdal tekom teh sto in dvajsetih let manj za vojno kot pa je izdala Anglija tekom svetovne vojne.

Vojni stroški Združenih držav niso vključeni v te kalkulacije. Bili so večji kot vojni stroški katerekoli druge dežele, z izjemo Anglije. Indirektni izgub se tudi ne upoštevata pri teh ocenah.

Skupne izgube življenj tekom vseh vojn devetnajstega stoletja so znašale nekoliko štiri milijone in pol, vključno dva milijona ubitih tekom Napoleonskih vojn od leta 1792 do 1815.

V zadnji vojni pa se ceni izgube na življenjih na nekoliko trinajst milijonov. Znani mrtvi svetovne vojne, vključno pesnike, godbenike, knjarje, pisatelje, državnike in druge, znašajo petkrat toliko kot v Napoleonovih vojnah ki so trajale pet in dvajset let in dvakrat toliko kot v vseh vojnah preteklega stoletja. Komitej, sestavljen v Kodanju, da preišče socialne učinke vojne, je izračunal, da znašajo izgube 35.000.000 življenj vsled manj številnih rojstev ter padlih v vojni, neglede na one katere je umorila blokada tekom vojne in pozneje.

Koncem vojne je videl zmagoviti mir v Evropi.

DRŽAVNA BRAMBA GOSPODARI V SAŠKI

Državni brambovci so zasedli vsa javna poslopja v Draždanih. — Vsa politična zborovanja so strogo prepovedana. — Delavstvo je razburjeno. — Voditelji nagovarjajo svoje pristaše, naj bodo mirni, ker so državne čete v premoči. — "Mir je mogoče obnoviti edinole s pomočjo vojaštva."

Draždani, Saška, 30. oktobra. — Ko so ob dveh popoldne odšli državni brambovci iz saškega parlamenta, se je začelo zborovanje saškega deželnega zbora.

— Novi vladni komisar dr. Karl Henize je izjavil, da je dobil povelje sestaviti nov kabinet. Izjavil je, da bo takoj odpotoval iz Draždan, kakorhitro se mu bo to posrečilo.

Po njegovem govoru se je odgodilo zborovanje do šestih zvečer. Henize je rekel, da bi se rad sestel z voditelji raznih strank ter z njimi konferiral. Delavske množice so silno razburjene. Voditelji prigovarjajo delavcem, naj ostanejo mirni, češ, da so državni brambovci v premoči. Vsak trenutek lahko izbruhne upor.

Berlin, Nemčija, 30. oktobra. — Saške socialistične organizacije so sklenile proglasiti jutri generalni štrajk, ki naj bi trajal tri dni. Štrajk bo proglašen v protest proti nemški zvezni vladi.

Socialisti so hoteli izdati manifest, v katerem protestirajo, ker je bil ministrski predsednik Zeigner nasilno odstavljen. Vojaški poveljnik je pa manifest prepovedal.

Novoimenovani saški državni komisar dr. Henize je izjavil, da je mogoče edinole s pomočjo vojaštva napraviti mir.

Dokler ne bo ustanovljena nova vlada, bodo upravljali deželi možje, katere bo imenoval Henize.

Saški vojaški governer je prepovedal vsa politična zborovanja.

Iz Monakova poročajo, da je bavarski diktator von Kahr suspendiral Hitlerjev časopis "Muencher Post".

Berlin, Nemčija, 30. oktobra. — Danes zvečer je povsod prevladovalo prepričanje, da "velika koalicijska vlada" ne bo preživela jutrišnjega dne.

Odstopiti bo morala vsled zadnjih dogodkov na Saškem.

Iz Stressemannovega kabineta bodo najbrže že jutri izstopili vsi socialistični člani.

Nocoj so se posvetovali voditelji socialistične stranke ter razmotrivali, če bi bilo umestno še znaprej delovati s Stressemannom.

Odložilo se bo jutri tekom konference med izvrševalnim svetom socialistične stranke ter državnozborskimi poslanci.

Bavarski fašisti so se zadnje tedne izvanredno ojačili. Sedaj baje koncentrirajo na bavarski meji čete, ki so opremljene z vsem potrebnim, celo s topovi.

Socialistično glasilo "Vorwaerts" pravi, da je začela vlada izzivati vse nemške elemente, ki so ji nasprotni.

Draždani, Saška, 30. oktobra. — Čete državne brambe so zasedle vsa javna poslopja. Brzojavni, poštni in železniški promet se vrši pod njihovim nadzorstvom.

1. — Povišanje javnih dolgov od šest in dvajset tisoč milijonov na sto in pet in osemdeset tisoč milijonov dolarjev.

2. — Povišanje stroškov javnega dolga od dveh tisoč milijonov dolarjev na dan na 26 tisoč milijonov.

3. — Zmanjšanje odstotkov zlate rezerve, pripravljene za kroženje denarja, od 23 na dve.

4. — Povišanje življenjskih stroškov za 230 odstotkov.

5. — Povišanje vladnih izdatkov za 480 odstotkov.

6. — Povišanje vojaških izdatkov za 320 odstotkov.

7. — Prenos bogastva od razrelnih upnikov na razred dolžnikov.

8. — Podaljšanje narodnih meja v Evropi od 25 na 35.

To so temeljna dejstva, s katerimi se mora baviti vsak količikaj odgovorni evropski državnik. Kaže to nam presenetljivo stanje, vidno padanje življenjskih razmer narodov. Produkcije in konec konca moderne civilizacije se je lotila bolezen, ki bo mogoče pomenjala ropadanje in smrt. Pri tem ni prizadeta le ena dežela, temveč številne.

Iz vsega tega je razvidno, v katero obupnem stanju se nahaja evropski delavec v vseh deželah vsled velike vihrne, ki je divjala preko Evrope v imenu prostosti in boljše bodočnosti narodov.

VOJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

MADŽARI STALNO MOBILIZIRAJO — NA PAPIRJU.

Na Dunaju se drži veliko število beguncev iz Madžarske, kateri se ne smejo vrniti domov, dokler bo na Madžarskem vladala pešična plemenitih samovancev, ki so nasprotniki demokraciji, svobodi in tisku. Ti madžarski begunci na Dunaju imajo iz Budimpešte zanesljiva poročila. Večkrat so že izmenadili javnost z odkritjem ruševin in načrtov, ki so jih na Madžarskem hranili na skrivnem. Iz gotovega vira so izvedeli madžarski ubežniki na Dunaju, da je izdelal madžarski generalni štab, ki stoji pod vplivom "madžarskih protubencev", nov mobilizacijski načrt, ki je naperjen proti Češko-slovaški, Romuniji in Jugoslaviji in za napad na Sedmograško, romunske granice in na Hrvaško imajo biti mobilizirane vse madžarske nacionalne in vojaške organizacije.

KOLEDAR za leto 1924

STANE SAMO 40c

Naročite ga takoj, da ne boste brez njega

"GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

